

deren. Disse Børn skulde gerne kunne gaa over til en videregaaende Undervisning i vor Ungdomsskole, og det, haaber jeg, skulde blive Resultatet af Kommissionens Arbejde. Her staar vi overfor det store Hul i hele vort Undervisningsvæsen, at vi ikke gør noget for en fortsat Undervisning af den allerstørste Del af vor Ungdom, og det, at denne Reform bliver udskudt eet eller to Aar, betyder, at mange, mange Tusinde unge Mennesker ikke kan faa Del i en saadan Ungdomsundervisning, selv om den nu bliver indrettet efter Kommissionens Arbejde. Hele denne Ungdom har Ret til at bebrejde det ærede Medlem fra Assens, at han benyttede sin store Magt og politiske Indflydelse til at forhindre, at Kommissionen blev nedsat for 1½ Aar siden. Det ærede Medlem sagde, at jeg havde ikke Fuldmagt til at tale paa deres Vegne, og en juridisk Fuldmagt har jeg selvfølgelig ikke og kan jeg heller ikke skaffe til Veje, men jeg har alligevel Ret til paa denne Ungdoms Vegne at bebrejde det ærede Medlem, at han har stillet sig, som han har gjort, og det efter min Mening af intetsigende Grunde. Det ærede Medlem sagde, at vi skulde vente, til den nye Grundlov var traadt i Kraft. Jeg kan ikke se, hvorfor man ikke skulde kunne nedsætte en saadan Kommission, før den nye Grundlov var traadt i Kraft. Man kunde den Gang have faaet de samme Medlemmer ind i Kommissionen som nu. Nej, det vigtigste i denne Sag er den Forsamling, der skal udarbejde og vedtage Love. Lovforslag kunde have foreligget nu, altsaa for en Rigsdag, der er valgt efter den nye Grundlov, saaledes at det var blevet den nye Grundlovs Mænd og Kvinder, der havde faaet den afgørende Indflydelse paa Lovens Indhold.

Det ærede Medlem fra Assens mente, at havde han levet for 100 Aar siden, var Skoleforordningen af 1814 blevet endnu bedre, end den blev. Jeg tror nok, det ærede Medlem mener om sig selv, at han er langt forud for sin Tid, men at han i 1814 skulde have været saa langt forud for sin Tid, tror jeg nu alligevel ikke. Nej, jeg tror, at hvis de Tanker, det ærede Medlem har — Tanker, der er saa stærkt modsatte mange af dem, der findes i Skoleforordningen af 1814 —, var blevet gjort gældende, var Skoleforordningen af 1814 ikke blevet det ganske fortrinlige Middel, som den blev, til at hæve Folkeoplysningen i vort Land. Det var et uhyre Fremskridt; som blev gjort i 1814, da der blev paabudt Undervisningspligt for alle Børn mellem 7 og 14 Aar. Det havde den Følge, at det danske Folk, hvad Folkeoplysningen angik,

kunde regne sig for et af de første, for et af de førende Folk. Denne Plads bevarede vi i lang Tid, jeg vil antage til udover Midten af forrige Aarhundrede. Maaske til henimod 70—80erne kunde vi her i Danmark sige: Med Hensyn til Folkeoplysning indtager vi en førende Plads. Vi har ikke denne Plads længere, andre Folk er gaaet forbi os, og det er jo ret naturligt, naar vi bliver staaende ved en Skolelov fra 1814, at andre Lande og Folk, der har tidssvarende Love, saa distancerer os. Det er en meget fejlagtig Opfattelse, at vi herhjemme staar saa umaadelig højt med Hensyn til Folkeoplysningen. Det er en stor Fejl, naar det enkelte Menneske overvurderer sig selv, men det er ogsaa en uhyre stor Fejl, at et Folk overvurderer sig og tror, at det staar paa et højt Kulturstandpunkt, naar det ikke er Tilfældet. Og vi er tilbøjelige til i Danmark at overvurdere os selv og tro, at vi her indtager en førende Plads, har en Førsteplads. Det har vi ikke. Men hvad vi ikke har, kan vi opnaa; og her er netop et af de Omraader, hvor vort Folk, skønt lille, udmærket godt kan blive det førende og komme til at indtage en Førsteplads. Det er der ikke det mindste i Vejen for.

Det ærede Medlem fra Assens (Klaus Berntsen) er Modstander af statslønnede Lærere. Nu har vi jo en underlig Blanding paa dette Omraade, idet Folkeskolevæsenet dels er en Statsag, dels Kommunerens Sag. Jeg tror, det vilde være langt bedre — jeg tror ogsaa, jeg her taler i Overensstemmelse med Ønsker, som næres af de allerfleste danske Kommuner —, om der paa dette Omraade kunde tilvejebringes en Lettelse, saa at Kommunerne blev fritaget for at udrede Grundlønningerne, og denne Byrde blev lagt over paa Staten. Det vilde være en uhyre Lettelse for Kommunerne; alle ved jo, hvor haardt de er spændte for, og hvor stærkt de nu trænger til en saadan økonomisk Lettelse. Saa kunde de Opgaver, som jeg synes er naturlige for Kommunerne i økonomisk Henseende: at fremskaffe Skolelokaler, Lærerboliger og Brændsel og sørge for Opvarmning og Rengøring, passende overlades til Kommunerne. Det behøver jo slet ikke at betyde, at Lærerne kom til at staa i et andet Forhold til Kommunens Beboere, end de gør i Øjeblikket. Jeg ønsker, at Beboerne i saa vid Udstrækning som muligt kan faa Raadighed over deres Skoler gennem Tilsynet og ved Ansættelsen og Afskedigelsen af Lærere, at den Sag maa blive lagt i Beboernes og særlig da i Forældrenes Haand; jeg ønsker paa ingen Maade at indskrænke det Styre, som Kommunerne